

Nemzetközi fejlesztéspolitika

ELTE TÁTK, nemzetközi tanulmányok MA

Oktató: Dr. Soltész Béla

A tantárgy célja a nemzetközi rendszer regionális fejlődési egyenlőtlenségeinek bemutatására alapozva az annak mérséklésére létrejött nemzetközi fejlesztéspolitikai rezsimek elméleti, módszertani, intézményi és gyakorlati sajátosságainak összehasonlító elemzése.

A félév során elméleti és konkrét példák segítségével a hallgatók megismerkedhetnek a „fejlett” és „fejlődő” országok és régiók közti különbségekkel és azok okaival, illetve a közöttük kialakult bilaterális és multilaterális, humanitárius és projekt-alapú fejlesztési együttműködések erős és gyenge pontjaival, ellentmondásaival és lehetőségeivel.

A kurzus nyomán a hallgatók képessé válnak arra, hogy a globális fejlődési egyenlőtlenségek rendszerszintű értelmezésére, illetve a jelenlegi fejlődési és fejlesztési paradigmák kritikai elemzésére támaszkodva konkrét esettanulmányokat, elemzéseket készítsenek a témakörben.

Kurzusalkalmak és kötelező olvasmányok:

- 1. Bevezetés.** A félév időbeosztása, követelmények, a tematika ismertetése.
- 2. A fejlődésgazdaságtan alapjai.** Miért vannak „fejlett” és „fejlődő” országok? Klasszikus fejlődésemelvények, lineáris fejlődés, a „nagy lökések” elméletei. A klasszikus elméletek kritikája: strukturalista és függőségi iskolák. Neoliberális fordulat és washingtoni konszenzus. Intézményi és hibrid megközelítések.
 - **Kötelező:** *Paragi et al, 45-55. o.*
 - **Ajánlott:** *Todaro-Smith, 109-139. o.*
- 3. A fejlettség külső és belső tényezői.** Népeség, humán tőke, környezet, gazdaságszerkezet, kereskedelem, külföldi befektetések.
 - **Kötelező:** <https://www.gapminder.org/tools> oldal infografikáinak áttekintése
 - **Ajánlott:** *Todaro - Smith, pp. 250 - 263, 291 - 300, 382 - 391, 600 - 612.*
- 4. A fejlettség mérése.** Fejlődési indikátorok (GDP, GNI, HDI, Gini-együttható stb.) szakmai tartalma, értelmezése és felhasználása.
 - **Kötelező:** *Pomázi, 221-235. o.*
 - **Házi feladat 1:** *Indikátorhasználat (Világbank World Development Indicators adatbázis alapján egyéni feladat).*
- 5. A nemzetközi fejlesztési együttműködés (NEFE) elmélete és módszertana.** A „fejlett” és „fejlődő” országok közti interakciók értelmezése. A NEFE fajtái, fejlesztési vs. humanitárius segélyezés, a fejlesztés mögöttes motivációi, programozása, hatékonyság-mérése.
 - **Kötelező:** *Paragi et al, 11-44. o.*
 - **Ajánlott:** *Todaro-Smith, 44-55. o.*
- 6. A nemzetközi fejlesztési együttműködés intézményi környezete és állami szereplői.** Bilaterális NEFE. A főbb donor-országok jellemzői.
 - **Kötelező:** *Paragi et al, 83-118. o.*
 - **Ajánlott:** *Todaro-Smith, 697-708. o.*
 - **Házi feladat 2:** *Forráshasználat (megadott országok online hírportáljain fejlesztéspolitikai tartalmú cikkek gyűjtése).*
- 7. A nemzetközi fejlesztési együttműködés multilaterális formái.** Az OECD DAC és az ENSZ (UNCTAD, Millenniumi és Fenntartható Fejlesztési Célok stb.) szerepe, az Európai Unió külső fejlesztéspolitikája.

- **Kötelező:** Paragi et al, 83-118. o.
- **Ajánlott:** Todaro-Smith, 697-708. o.

8. A nemzetközi fejlesztési együttműködés társadalmi környezete és nem-állami szereplői. Fejlesztési célú és humanitárius civil szervezetek, watchdog és single-issue NGO-k, fair trade hálózatok, egyházak, migráns civil szervezetek, lobbicsoportok, vállalatok globális társadalmi felelősségvállalása. A média hatása és a közvélemény szerepe.

- **Kötelező:** Paragi et al, 165-183. o.
- **Ajánlott:** Magyar NEFE stratégia, 14-30. o.

9. Hallgatói prezentációk 1.

10. Hallgatói prezentációk 2.

11. Hallgatói prezentációk 3.

12. Vendégelőadás (nemzetközi fejlesztésben aktív NGO)

13. Félévzáró beszélgetés és vizsgakonzultáció

Kötelező irodalom:

- **Paragi Beáta - Szent-Iványi Balázs - Vári Sára (2007):** Nemzetközi fejlesztési segélyezés. Budapest: TeTT könyvek. 11-55, 83-118, 165-183. o.
- **Pomázi István (2010):** A társadalmi haladás mérése. *Statisztikai Szemle* 88. évf. 3. sz. 221–235. o.

Ajánlott irodalom:

- **Magyar NEFE 2025 stratégia** (A magyar Kormány Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Stratégiája a 2020 és 2025 közötti időszakra) 1-9. o.
- **Todaro, Michael P. - Smith, Stephen C. (2015):** Economic Development. Pearson, 12th Edition. 44-55. o., 109-139. o., 697-708. o.
- **Külügyi Szemle 2015. különszám** - Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés

A tantárgy teljesítésének feltételei:

Az órákon a részvétel kötelező, három hiányzás megengedett.

További követelmények:

- 1. Házi feladatok** elkészítése. A félév során két alkalommal kell benyújtani házi feladatot. Ezek nem számítanak bele a félév végi osztályzatba, de elmulasztásuk esetén a hallgató nem kaphat félév végi osztályzatot.
- 2. Prezentáció** készítése az oktatóval egyeztetett NEFE vonatkozású témában, és 15 perces előadás tartása PPT-vel. Eredménye **40%**-os súllyal számít a félév végi osztályzatba.
- 3. Szóbeli vizsga** a vizsgaidőszakban a kötelező és az ajánlott irodalom, illetve az órai előadások alapján. Eredménye **60%**-os súllyal számít a félév végi osztályzatba.